

Yhteysviranomainen
Lupa- ja valvontavirasto
kirjaamo@lvv.fi

Luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen lausunto, Neittävänvaaran-Honkalankankaan tuulivoimapuisto, Valorem Energies Finland Oy, Rumala-Kuvaja-Oudonrimpien Natura-alue (FI1200800), Siikalatva ja Vaala.

Yhteysviranomainen on 30.1.2026 pyytänyt lausuntoa Neittävänvaaran-Honkalankankaan tuulivoimahankkeeseen liittyvästä Natura-arvioinnista. Natura-arviointi on päivätty 18.8.2025 ja sen on laatinut Ramboll Finland Oy. Arvioinnin mukana on kaksi erillistä salassa pidettävää, vain viranomaisille tarkoitettua liitettä.

Lupa- ja valvontavirasto on laatinut antamastaan lausunnosta sekä julkisen version että julkisuuslain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 14 kohdan perusteella salassa pidettävän version, jossa on käsitelty yksityiskohtaisesti Natura-alueen tietolomakkeella salassa pidettäväksi merkityjä suojeluperustelajeja. Tämä on lausunnon julkinen versio.

1 Rumala-Kuvaja-Oudonrimpien Natura 2000-alue

Rumala-Kuvaja-Oudonrimpien Natura-alueen pinta-ala on 4 849 hehtaaria. Rumala-Kuvaja-Oudonrimmet on laaja aapasoiden ja keitaiden muodostama kokonaisuus. Suo on linnustollisesti hyvin arvokas, mitä korostaa sijoittuminen lähelle Oulujärveä.

Rumala-Kuvaja-Oudonrimmet on sekä luontodirektiivin mukainen erityisten suojelutoimien alue (SAC-alue) että lintudirektiivin mukainen erityinen suojelualue (SPA-alue). Natura-tietolomakkeen taulukoissa 3.1 ja 3.2 on merkitty yhteensä seitsemän luontotyyppiä, kaksi luontodirektiivin liitteen II mukaista eläinlajia (metsäpeura ja saukko) sekä 30 lintulajia, joista kolme on merkitty salassa pidettäväksi. Kaikki kyseisissä kuuluvat alueen suojeluperusteisiin ja kaikkien niiden suojelutavoitteena on vähintäänkin alueen merkityksen säilyttäminen osana verkostoa. Lisäksi alueen suojelussa ja hoidossa painotetaan seuraavia tavoitteita:

- Alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys.
- Luontotyyppin, lajin elinympäristön tai populaation määrää lisätään ennallistamis- ja hoitotoimenpitein.

1.1 Natura-arviointi

Arvioinnin kohteena oleva hanke

Valorem Energies Finland Oy suunnittelee tuulivoimapuistoa Siikalatvan ja Vaalan kuntien alueelle. Hankealueen laajuus on noin 9584 hehtaaria, josta Siikalatvan kunnan puolella sijaitseva Neittävänvaaran osa-alue on kooltaan 6104 hehtaaria ja Vaalan kunnan puolella sijaitseva Honkalankankaan osa-alue puolestaan 3480 hehtaaria.

Arvioinnissa tarkastellaan kolmea erillistä hankevaihtoehtoa (VE1, 43 voimalaa; VE2, 33 voimalaa ja VE3, 29 voimalaa). Suunniteltujen tuulivoimaloiden napakorkeus on noin 200 metriä ja roottorin halkaisija enintään 200 metriä, kokonaiskorkeuden ollessa täten enintään 300 metriä.

Kantaverkkoon liittymiseen tarkastellaan kahta, 35–36 kilometrin pituista reittivaihtoehtoa (SVEA ja SVEB) hankealueelta sen koillispuolella sijaitsevalla Nuojuankankaan sähköasemalle. Sähkönsiirto toteutetaan 2-3x 110, 400, tai 400+110 kV:n ilmajohdolla.

Natura-alue sijoittuu lähimmillään noin yhden kilometrin etäisyydelle lähimmästä voimalasta. Sähkönsiirtovaihtoehdoista SVEA-vaihtoehto sijoittuu lähimmillään noin 800 metrin etäisyydelle Natura-alueesta ja SVEB-vaihtoehto noin 1200 metrin etäisyydelle Natura-alueesta.

Arvioinnin mukaan noin 30 kilometrin säteelle hankealueesta sijoittuu kolme jo tuotannossa olevaa tuulivoimala-aluetta sekä 12 parasta aikaa vireillä olevaa tuulivoimahanketta.

Arvioinnissa esitetty näkemys Natura-alueeseen kohdistuvista vaikutuksista

Esitetty Natura-arviointi perustuu alan tutkimustulosten lisäksi lähinnä seuraavaan aineistoon:

- Valtion ympäristöhallinto. Natura-tietolomakkeet Rumala-Kuvaja-Oudonrimmet Natura-alue (1996)
- Lähiympäristön muiden tuulivoimahankkeiden YVA- ja kaavoitusprosessien aineistot, Natura-arvioinnit ja linnustovaikutusten seurantamateriaalit
- SYKE. Latauspalvelu LAPIO (2023).
- Paikkatietoikkuna (2023).
- Neittävänvaaran-Honkalankankaan YVA-kaava-menettelyn yhteydessä tehdyt lintu- ja luontoselvitykset ja maastokäynnit (Ramboll 2022–2025).
- Ramboll Finland Oy:n tekemät selvitykset ja seurannat eri puolella Suomea.
- Tutkimustulokset tuulivoiman vaikutuksista tarkasteltuihin lajeihin

Vaikutukset suojeluperusteena oleviin luontotyyppeihin

Kaikki hankkeen tuulivoimalat, sähkönsiirtoreitit, huoltotiet ja muut tuulipuiston rakenteet sijoittuvat varsinaisen Natura-alueen ulkopuolelle, jolloin suoria elinympäristömenetyksiä ei synny. Voimaloiden ja sähkölinjan rakentamisalueet jäävät veden virtaus- ja valumasuunnassa Natura-alueen alapuolelle, pois päin Natura-alueesta, joten valuma-alueisiin kohdistuvia välillisiä vaikutuksia ei arvioida syntyvän. Myös etäisyys muodostuu niin pitkäksi, ettei hydrologisia vaikutuksia tai pölyvaikutuksia tuulivoimarakentamisesta voi käytännössä syntyä. Neittävänvaaran - Honkalankankaan tuulivoimahankkeesta ei näin ollen arvioida aiheutuvan merkittäviä vaikutuksia Natura-alueen luontotyyppeihin.

Vaikutukset suojeluperusteena oleviin luontodirektiivin lajeihin

Arvioinnin mukaan hankkeesta ei kohdistu suoria ja epäsuoria vaikutuksia saukoon tai sen käyttämiin elinympäristöihin Natura-alueella. Myös häiriö ja liikenteen aiheuttama

riski arvioidaan saukon kannalta vähäiseksi. Luontotyyppien ja vedenlaadun säilyessä Natura-alueella nykytilassaan ja virtavesivaikutusten puuttuessa hankkeesta ei arvioida aiheutuvan saukolle merkittäviä vaikutuksia.

Metsäpeuraan kohdistuvat vaikutukset muodostuvat ensisijaisesti tuulivoimapuiston rakentamisen aikana muodostuvasta väliaikaisesta häiriöstä, toiminta-aikana aiheutuvista visuaalisista häiriövaikutuksista sekä mahdollisesti vähäisistä muutoksista metsäpeurojen vaellusreitteihin, jotka keskittyvät ensisijaisesti tuulivoimapuiston rakennusvaiheeseen. Neittävänvaaran-Honkalankankaan sähkönsiirtolinjan vaikutuksia ei arvioida merkittäviksi metsäpeuralle. Mutta kokonaisuutena hankkeesta arvioidaan aiheutuvan metsäpeuralle merkittäviä kielteisiä vaikutuksia ilman lieventämistoimia. Myös eri hankkeiden muodostamat yhteisvaikutukset metsäpeuralle muodostuvat merkittäviksi. Arvioinnin mukaan vaikutuksia on kuitenkin mahdollista lieventämistoimien avulla vähentää siten, ettei merkittävien vaikutusten kynnyks ylity.

Vaikutukset suojeluperusteena oleviin lintulajeihin

Hankkeen toteuttamisella ei ole suoraa vaikutusta lintujen pesimäalueisiin ja niiden luonnon nykytilaan. Voimaloista voi aiheutua törmäys- ja estevaikutuksia erityisesti suoalueen ulkopuolella ruokaileville linnuille (mm. petolinnut ja lokkilinnut). Rakentamistoimien ja ihmistoiminnan aiheuttaman häiriötekijöiden lisääntyminen rajoittuisi lähinnä hankealueille.

Arvioinnin mukaan hankkeesta aiheutuisi merkittäviä haitallisia vaikutuksia kaakkurille vaihtoehdoissa VE1 ja VE2. Mutta poistamalla voimalapaikka H1 voitaisiin vähentää hankkeen kaakkurille aiheuttamia vaikutuksia merkittävyuden kynnyksen alapuolelle.

Salassa pidettävän lajin osalta Neittävänvaaran-Honkalankankaan tuulivoimahanke yksin ei aiheuttaisi merkittäviä kielteisiä vaikutuksia reviiirille yhdessäkään hankevaihtoehdossa. Mutta yhdessä jo rakennetun Metsälamminkankaan tuulipuiston ja hyväksytyt Naulakankaan tuulipuisto kanssa merkittävien vaikutusten raja ylittyisi. Yhteisvaikutukset olisivat merkittäviä myös Painuan kanavan hankkeen toteutuessa. Voimalapaikkoja tulisi vähentää vaihtoehdosta riippuen 6–15 kappaletta merkittävien haittojen lieventämiseksi.

Muille Natura-alueen suojeluperusteena oleville lintulajeille ei arvioida aiheutuvan merkittävää haittaa yhdessäkään hankevaihtoehdossa. Eri hankkeiden aiheuttamien yhteisvaikutusten ei arvioida muuttavan vaikutusten merkittävyyttä.

Neittävänvaaran-Honkalankankaan tuulivoimahanke mahdollisia vaikutuksia Natura-alueen linnustoon suositellaan seurattavan hankkeen toteuttamisen jälkeen. Vaikutusten seurannassa on syytä keskittyä etenkin niihin lajeihin, joihin tässä Natura-arvioinnissa arvioitiin kohdistuvan vaikutuksia sekä niihin lajeihin, joiden on havaittu tai arvioidaan liikkuvan suunnitellun tuulivoimapuiston alueella tai sen välittömässä läheisyydessä.

1.2 Lupa- ja valvontaviraston lausunto Natura-arvioinnista

Natura-arvioinnin asianmukaisuus

Natura-arviointi on luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaan tehtävä asianmukaisella tavalla. Luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdassa edellytetty arviointimenettely on toimeenpantu luonnonsuojelulain 35 §:llä. Luonnonsuojelulain 35 §:n mukaisen arviointi- ja lausuntomenettelyn tehtävänä on tuottaa objektiivista tietoa viranomaiselle sen varmistamiseksi, että hanke ei yksin tai yhdessä muiden hankkeiden tai suunnitelmien kanssa merkittävästi heikennä Natura-alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja.

Oikeuskäytännön mukaan asianmukainen arviointi sisältää täydellisiä, täsmällisiä ja lopullisia toteamuksia ja päätelmiä, joilla voidaan hälvittää kaikenlainen perusteltu tieteellinen epäily ehdotettujen töiden vaikutuksista kyseessä olevaan alueeseen (mm. asiat C-236/01, kohdat 106 ja 113, C-127/02, kohta 59, C-304/05, kohta 69). Arviointia ei voida pitää asianmukaisena, jos alueen luontotyyppisiä ja lajeja koskevat tiedot puuttuvat tai ne eivät ole luotettavia eivätkä ajantasaisia (mm. asia C-43/10, kohta 115). Natura-arvioinnin tulee muodostaa itsenäinen kokonaisuus, jossa johtopäätökset perustellaan täsmällisiin tieteellisiin seikkoihin perustuen. Vaikutukset suojelun perusteena oleviin luonnonarvoihin tulee arvioida yksin ja yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa (mm. asiat C-127/02, C-6/04, C-98/03, C-538/09).

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että Natura-arviointi ei ole asianmukaisesti laadittu sen arvioimiseksi, heikentääkö arvioitu Neittävänvaaran-Honkalankankaan tuulivoimapuisto niitä luonnonarvoja, joiden perusteella Rumala-Kuvaja-Oudonrimpien alue on hyväksytty Natura 2000 verkostoon, tai ovatko esitetyt lievennystoimet riittäviä arvioidujen merkittävien heikennysten poistamiseksi. Arviointiin liittyviä puutteita on käsitelty tarkemmin seuraavassa osiossa.

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että Natura-arviointia on täydennettävä seuraavalla tavalla:

- Arvioinnin tulee vastata luonnonsuojelulaissa 35 §:ssä säädettyjä vaatimuksia, ja siinä tulee noudattaa LUOPAS-oppaassa (Mäkelä & Salo 2024) sekä tässä lausunnossa mainituissa Euroopan komission tiedonannoissa annettuja ohjeita.
- Esitettyä arviointia tulee selkiyttää, ja sen johtopäätökset tulee perustella tarkemmin Neittävänvaaran-Honkalankankaan hankkeen sekä yksin että yhdessä muiden hankkeiden kanssa aiheuttamien vaikutusten osalta, ja arvioinnin tulee olla yksiselitteinen jokaisen suojelunperustelajin osalta. Natura-arvioinnissa tulisi esittää yksiselitteinen arvio siitä, kuinka moneen yksilöön taikka pariin vaikutuksia voi kohdistua kunkin lajin osalta
- Salassa pidettävän lajin osalta vaikutustenarvioinnissa tulee hyödyntää viimeisintä käytettävissä olevaa tietoa lajin pesinnöistä.
- Yhteisvaikutusten arvioinnissa on huomioitava kaikki kyseessä olevan Natura-alueen suojeluperusteiden kannalta olennaiset hankkeet ja suunnitelmat (ml. sähkönsiirtohankkeet).
- Merkittävien heikennysten lieventämiskeinot ja niiden käyttö tulee määritellä ja perustella huolellisesti. Merkittävien haitallisten vaikutusten lieventämiseen ja sen tehokkuuden seurantaan on sitouduttava asianmukaisin keinoin.

Arvioinnin toteuttamistapa

Yleistä

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että Natura-arvioinnissa esitetty hankekuvaus on riittävän kattava, ja suunniteltujen rakenteiden sijainnit suhteessa Natura-alueeseen on havainnollisesti esitetty. Hankkeen todennäköisimmät vaikutustyypit ja -mekanismit on asianmukaisesti tunnistettu. Yhteisvaikutusten kannalta keskeiset muut hankkeet ja suunnitelmat on myös tunnistettu. Hankkeen vaikutuksia on arvioitu edellytysten mukaisesti laji- tai perustellusti myös lajiryhmäkohtaisesti kaksiportaista asteikkoa käyttäen.

Arvioinnin perustana olevan aineiston kuvaukseen liittyy kuitenkin puutteita. Arvioinnin mukaan hankkeen luontoselvitykset on ulotettu myös Natura-alueelle, mutta käytännössä tämän enempää ei kyseisistä selvityksistä kuitenkaan kerrota. Lupa- ja valvontavirasto huomauttaa, että Natura-arviointi on itsenäinen asiakirja, ja arvioinnin kannalta keskeiset tiedot selvityksistä ja niiden toteutuksesta tulee olla arviointiin sisällytettyinä. Jää osin epäselväksi, missä määrin arviointi pohjautuu maastossa kerättyyn havaintoaineistoon eri lajien yksilöiden esiintymisestä ja liikkumisesta Natura-alueella ja sen ympäristössä, ja missä määrin kyse puolestaan on asiantuntija-arviosta ja siten arvioijien tekemistä subjektiivisista oletamuksista. Natura-arvioinnissa tulee esittää arvioinnissa käytetyn aineiston hankkimisessa käytetyt menetelmät sekä itse aineisto.

Arvioinnissa on hyödynnetty metsäpeuran osalta Luonnonvarakeskuksen julkaisemia GPS- ja elinympäristömalliaineistoja. Näitä tietolähteitä ei kuitenkaan selkeästi mainita arvioinnin tausta-aineistojen yhteydessä, eikä aineistojen taustoja esitellä, vaikka tämä olisi keskeistä tarkastellessa niiden merkitystä arvioinnin kannalta.

Luontodirektiivin mukaiset lajit

Saukon osalta esitettyä arviointia voidaan pitää riittävänä sen toteamiseksi, ettei tarkasteltavasta hankkeesta todennäköisesti aiheudu merkittävää haittaa saukolle. Saukkoa ei kuitenkaan ole huomioitu lainkaan yhteisvaikutusten arvioinnissa, mikä on selkeä puute, joka tulee täydentää.

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että vaikka metsäpeuraan kohdistuvia vaikutuksia on käsitelty kohtuullisen kattavasti, jäävät hankkeen vaikutusten voimakkuus ja suunta sekä yksin että yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa (ml. voimajohdot) arvioinnissa silti epäselviksi. Natura-arvioinnissa tulisi pyrkiä esittämään yksiselitteinen arvio siitä, kuinka moneen yksilöön taikka pariin vaikutuksia voi kohdistua kunkin lajin osalta, sekä arvioinnin päättelyketju niin, että se on aukottomasti seurattavissa. Tämä ei kuitenkaan metsäpeuran osalta toteudu selkeällä tavalla.

Lupa- ja valvontavirasto painottaa, että ensimmäiset tieteelliset tutkimukset tuulivoimapuistojen tai muun infrastruktuurin vaikutuksista kyseiseen lajiin ovat vasta valmisteilla. Toistaiseksi on siis vielä varsin epäselvää, minkälaisia vaikutuksia tuulivoimarakentaminen voi aiheuttaa lajin käyttäytymiselle, lisääntymiselle, selviytymiselle ja siten lopulta koko kannan elinkelpoisuudelle. Häiriövaikutukset osalta tällä hetkellä lähimmät vertailukohdat saadaan porolla muissa Pohjoismaissa tehdyistä

tutkimuksista. On kuitenkin esitetty, että koska poro on tottunut ihmistoimintaan, voivat villin metsäpeuran siirtymäetäisyydet tuulivoimaloiden takia olla todennäköisesti vielä suurempia kuin se viisi kilometriä, mitä poroilla on todettu olevan (Tolvanen ym. 2025). Lisäksi syytä ottaa huomioon, että arvioinnissakin viitatussa ruotsalaistutkimuksessa (Skarin ym. 2018) tarkasteltujen tuulivoimaloiden korkeus (149 m) on ollut huomattavasti pienempi verrattuna tällä hetkellä Suomessa suunniteltavien hankkeiden voimaloihin (noin 300 m). Häiriövaikutusten ulottuvuus voi siten olla pidempi kuin on arvioitu, eikä 4–5 kilometrin suojavyöhykkeen riittävyys ole varovaisuusperiaatteen mukaisestikaan taattua, kun huomioidaan nykyaikaisten korkeiden voimaloiden erittäin laaja näkyvyys.

Lisäksi on huomioitava, että merkittävä määrä metsäpeuroista vasoo ja hoitaa vasaajaan myös osin tai kokonaan Natura-alueiden ulkopuolella. Ja siksi Natura-alueen ulkopuolisille elinympäristöille aiheutuvat vaikutukset voivat heijastua myös Natura-alueen peurakantaan. Ja kuten arvioinnissakin on todettu, tehdyn selvityksen perusteella ei voida varmasti sanoa, miten metsäpeurat todellisuudessa hyödyntävät kyseisiä suoalueita nykyhetkellä. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, ettei myöskään metsäpeurakannan tilasta, vasatuotosta, elinympäristön käytöstä ja jo toteutuneen tuulivoimarakentamisen vaikutuksista metsäpeuraan kyseessä olevalla Natura-alueella ja ympäristössä ole olemassa kattavia tietoja. Näin ollen arviointiin sisältyy huomattavia epävarmuustekijöitä.

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että vaikka arviointi oikeutetusti keskittyy tuulivoimaloiden aiheuttamiin vaikutuksiin, hankkeen sähkönsiirron vaikutusten tarkastelu jää metsäpeuran osalta arvioinnissa heikoksi ja ylimalkaiseksi. Muutoinkin arvioinnin selkeimmät puutteet metsäpeuran osalta liittyvät sähkönsiirron vaikutusten sekä eri hankkeiden ja suunnitelmien aiheuttamien yhteisvaikutusten käsittelyyn; vaikka muut hankkeet on tunnistettu, niitä ei ole kaikkia asianmukaisesti huomioitu. Nyt esitetyssä arvioinnissa alueen lukuisten valmiiden ja suunnitteilla olevien sähkönsiirtolinjojen vaikutusta ei yhteisvaikutusten arvioinnissa ole huomioitu lainkaan, mikä on niiden aiheuttamien mahdollisten vaikutusten vuoksi merkittävä puute. Lupa- ja valvontavirasto korostaa, että toiminnassa oleva Metsäkankaan hanke ja kaavoitettu Naulankankaan hanke tulee arvioinnissa ottaa huomioon asianmukaisesti. Tässä suhteessa arviointi on kuitenkin epä johdonmukaista, sillä esimerkiksi häiriövyöhyketarkastelussa (kuva 21) ei ole huomioitu Naulakankaan hanketta, kun taas yhteismelumallinnuksessa tai näkyvyysanalyysissä ei puolestaan ole huomioitu Metsälamminkankaan hanketta. Ja suunnitteilla oleva Painuan kanavan hanke on huomioitu melumallinnuksessa, mutta ei näkyvyysanalyysissä.

Edellä mainituin perustein Lupa- ja valvontavirasto katsoo, etteivät metsäpeuraan kohdistuvat kokonaisvaikutukset tule asianmukaisesti arvioiduksi. Tällä on merkitystä tarkastellessa eritoten vaadittavien lieventämistoimenpiteiden tehokkuutta ja riittävyttä.

Linnusto

Natura-alueen suojelun perusteena oleva linnuston lajikohtaisten arviointien laajuudessa ja laadussa on selkeää vaihtelua. Kaikista laadukkaimmin on toteutettu salassa pidettävään lajiin kohdistuvien vaikutusten arviointi, jota varten on myös toteutettu

maastohavainnointia. Tämän lajin kohdalla on kuitenkin vuonna 2026 tullut tietoon merkittävää uutta pesäpaikkatietoa, jolla merkitystä arvioinnin toteutuksen kannalta.

Muutoin on arviointi usein lajin kohdalla varsin yleistasoista tarkastelua, jossa jää epäselväksi, kuinka moneen yksilöön taikka pariin vaikutuksia arvioidaan hankkeesta kohdistuvan. Samoin epäselväksi usein jää myös koko arvioinnin päättelyketju; esimerkiksi tuulihaukan kohdalla ei lainkaan käy ilmi, kuinka esitettyihin johtopäätöksiin on päädytty.

Ja vaikka kyse on varsin keskeisestä vaikutusmekanismista, häiriövaikutuksen käsittely on hyvin suppeaa tai puuttuu kokonaan usean lajin kohdalla. Näitä lajeja ovat laulujoutsen, metsähanhi, tukkasotka, jouhisorsa, nuolihaukka, tuulihaukka, suopöllö, lapinpöllö, vesipääsky. Ja joidenkin lintulajien osalla jää joko osin tai täysin epäselväksi, mihin arvio häiriövaikutuksen voimakkuudesta varsinaisesti perustuu. Tällaisia lajeja ovat esimerkiksi kuikka ja metsähanhi, jonka kohdalla jää epäselväksi mahdollisen häiriövaikutuksen ulottavuus pesimäalueille. Lokkilintujen kohdalla puolestaan ei arvioida sähkönsiirron vaikutusta lainkaan, vaikka niiden todetaan olevan alltiita törmäyksille. Lisää epävarmuutta tuo, että useiden lajien kohdalla (esim. metsähanhi ja yksi salassa pidettävä lajeista) arvio mahdollisten ruokailualueiden sijainnista vaikuttaa olevan puhdas olettamus, mikä aiheuttaa epävarmuutta arvioinnin luotettavuuteen.

Lupa- ja valvontavirasto katsoo edellä käsiteltyjen tekijöiden yhteisseurauksena, ettei arvioinnissa ole kaikkien Natura-alueen suojelun perusteena olevien lintulajien osalta esittää asianmukaista vaikutusten arviointia, jonka perusteella Neittävänvaaran-Honkalankankaan hankkeesta yksin aiheutuvat merkittävät heikentävät vaikutukset voitaisiin riittävällä luotettavuudella poissulkea.

Asianmukaisessa arvioinnissa on hyvin olennaista määrittää, voiko tarkasteltava hanke synnyttää kumulatiivisia vaikutuksia yhdessä alueen muiden suunnitelmien ja hankkeiden kanssa. Euroopan komission ohjeistusten (C(2018) 7621 Final ja C(2021) 6913 Final) mukaisesti yhteisvaikutusten arvioinnissa on otettava huomioon suunnitelmat ja hankkeet, jotka on hyväksytty aikaisemmin mutta joita ei ole toteutettu tai saatettu päätökseen, tai joita on tosiasiallisesti ehdotettu.

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, ettei tämä täysin toteudu linnuston osalta arvioinnissa, vaan esitetty yhteisvaikutusten arviointi on kokonaisuudessaan varsin suppea ja yleisluontoinen. Lupa- ja valvontavirasto korostaa, että toiminnassa oleva Metsäkankaan hanke ja kaavoitettu Naulankankaan hanke kuten myös alueen sähkönsiirtoverkko tulee arvioinnissa ottaa huomioon yhteisvaikutuksissa. Jää kuitenkin epäselväksi onko näin tehty muiden kuin yhden salassa pidettävän lajin osalta. Muutoinkin kyseessä on ainoa laji, jonka osalta on esitetty kattava yhteisvaikutusten arviointi, mutta sen kuten muiden lajien kohdalla puutteena on, ettei alueen lukuisten sähkönsiirtolinjojen mahdollisesta aiheuttamasta haitasta ei ole huomioitu lainkaan.

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, ettei yhteisvaikutusten arviointia voi kokonaisuudessaan pitää asianmukaisesti toteutettuna yhdenkään Natura-alueen suojeluperusteena olevan lintulajin kohdalla. Natura-arvioinnissa yhteisvaikutuksia tulee tarkastella suojeluperusteeltaan, eikä se voi olla vain lyhyt toteamus arvioinnin lopussa.

Arvio vaikutuksista Rumala-Kuvaja-Oudonrimpien Natura-alueen suojelutavoitteisiin

Lupa- ja valvontavirasto yhtyy Natura-arvioinnissa esitettyyn näkemykseen, että hankkeella ei etäisyysyistä ole todennäköisesti merkittävästi heikentäviä vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteena oleville luontotyypeille.

Arviointiin liittyvistä puutteista ja epävarmuuksista huolimatta Lupa- ja valvontavirasto yhtyy tehtyyn johtopäätökseen siitä, että hankkeesta aiheutuu ilman lievennystoimia merkittäviä kielteisiä vaikutuksia metsäpeuralle. Mutta kuten edellä on todettu, hankkeen vaikutusten voimakkuus ja suunta yksin ja yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa (ml. voimajohdot) eivät tule asianmukaisesti arvioiduksi, mikä voi johtaa vaikutusten todellisen mitan aliarvioimiseen.

Saukkoon Neittävänvaaran-Honkalankankaan hankkeesta yksin kohdistuvat merkittävät haitalliset vaikutukset voidaan arvioinnissa esitetyn mukaisesti riittävällä luotettavuudella sulkea pois. Mutta koska saukkoa ei ole huomioitu lainkaan yhteisvaikutusten arvioinnissa, ei merkittävien vaikutusten osalta voida tältä osin ottaa kantaa.

Lupa- ja valvontavirasto yhtyy esitettyyn arvioon kaakkurille ja yhdelle salassa pidettävälle lajille aiheutuvista merkittävistä haitallisista vaikutuksista. Salassa pidettävän lajin osalta Lupa- ja valvontavirasto kuitenkin katsoo, että puutteiden ja vuonna 2026 tietoon tulleen muuttuneen pesintätilanteen vuoksi arviointia on syytä täydentää. Ja varovaisuusperiaatteen mukaisesti on merkittävien vaikutusten osalta syytä noudattaa tiukempaa tulkintaa kuin arvioinnissa on esitetty. Molemmilla seikoilla on keskeinen merkitys arvioitaessa lieventämistoimien riittävyyttä. Tältä osin Lupa- ja valvontavirasto ottaa kantaa tarkemmin seuraavassa osiossa.

Arvioinnin toteutustapaan liittyvien puutteiden ja epävarmuuksien vuoksi on haastavaa muodostaa luotettavaa käsitystä Neittävänvaaran-Honkalankankaan hankkeesta aiheutuvan heikennyksen merkittävyydestä joidenkin Natura-alueen suojelunperusteena olevien lintulajien tapauksessa. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että tämän vuoksi merkittäviä vaikutuksia ei pystytä poissulkemaan seuraavien lajien kohdalla: kuikka, metsähanhi, tukkasotka, jouhisorsa, nuolihaukka, tuulihaukka, suopöllö, lapinpöllö sekä yksi salassa pidettävä laji. Muiden lajien kohdalla sen sijaan voidaan puutteistakin huolimatta muodostaa riittävä kuva hankkeen yksin aiheuttamista vaikutuksista, ja merkittävät heikentävät vaikutukset voidaan riittävällä luotettavuudella poissulkea.

Arvioinnin toteutustapaan liittyvien selkeiden puutteiden vuoksi on kuitenkin mahdoton muodostaa riittävää käsitystä eri hankkeiden aiheuttamista kokonaisvaikutuksista ja niiden merkityksestä erikseen jokaisen suojeluperustelajien kohdalla. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että Natura-arviointi ei anna edellytyksiä merkittävien heikentävien yhteisvaikutustenvaikutusten poissulkemiseen yhdenkään Natura-alueen suojeluperusteena olevan lintulajin kohdalla.

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että koska Neittävänvaaran-Honkalankankaan tuulivoimapuistosta sekä yksin yhdessä muiden hankkeiden kanssa aiheutuvia merkittäviä heikentäviä vaikutuksia suojelun perusteille ei voida poissulkea, suunniteltua toimintaa ei voida katsoa Natura-alueen suojelutavoitteiden

mukaiseksi. Lupa- ja valvontavirasto ottaa uudelleen kantaa Natura-alueeseen kohdistuvien vaikutusten merkittävyyteen, kun Natura-arviointia on täydennetty niin, että se täyttää asianmukaiselle arvioinnille asetetut vaatimukset.

Lieventävät toimenpiteet

Natura-arvioinnissa tulee sitoutua asianmukaisiin lieventämiskeinoihin, jotta todennäköisesti merkittävä haitallinen vaikutus vältetään. Lupa- ja valvontavirasto myös muistuttaa, että Euroopan komission luontodirektiivin 6 artiklan säännöksiä käsittelevän ohjeen mukaan "lieventämistoimenpiteitä tarkastellaan 6 artiklan 3 kohdan yhteydessä, ja ne ovat kiinteä osa hankkeen eritelmiä tai edellytys hankkeen hyväksymiselle. Jokainen toimenpide on kuvattava yksityiskohtaisesti ja täsmennettävä, miten se poistaa tai vähentää todettuja haitallisia vaikutuksia ja miten, milloin ja kuka sen toteuttaa ja millaisia järjestelyjä otetaan käyttöön toimenpiteiden vaikuttavuuden seuraamiseksi ja tarvittavien korjaavien toimenpiteiden toteuttamiseksi."

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että lieventävät toimenpiteet ovat hankkeessa välttämättömiä usealla suojeluperustelajille aiheutuvien merkittävien haitallisten vaikutusten vuoksi. Voimaloiden poisto ja/tai siirtäminen on ensisijainen ja merkittävin toimenpide linnustoon kohdistuvien vaikutusten lieventämisessä.

Kaakkurin osalta on arvioitu, että yhden voimalan (H1) poistaminen olisi riittävä toimenpide merkittävien haittojen lieventämiseksi. Arvioinnin mukaan kuitenkin on tutkimustiedon valossa vaikea arvioida, onko etäisyys kaakkurin pesimäpaikan ja voimaloiden välillä riittävän suuri, ja että riskinä on, että kaakkuri hylkää pesimärimmikoita voimaloiden häiriövaikutuksen vuoksi. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, ettei arvioinnin perusteella ole yksiselitteistä, onko esitetty lievennystoimenpide riittävä kaakkuriin kohdistuvien merkittävien haittojen estämiseksi, sillä annetut perustelut jäävät heikoiksi. Arviointia ei näin ollen voida pitää riittävänä osoittamaan, että kaakkuriin kohdistuvat merkittävät heikentävät vaikutukset voidaan poissulkea esitetyillä lieventämistoimenpiteillä.

Metsäpeuran ja yhden salassa pidettävän lajin osalta puolestaan on esitetty, että 14–15 voimapaikan poistaminen vaihtoehdosta VE1 ja siitä syntyvä 4–5 kilometrin suojaetäisyys olisi riittävää. Lupa- ja valvontavirasto kuitenkin katsoo, ettei tätä ole kummankaan lajin osalta riittävällä tavalla perusteltu. Arvioinnissa viitataan viranomaisliitteeseen 10.2. ja siinä esitettyihin perusteluihin, mutta jää epäselväksi, mitä tällä tarkoitetaan, sillä kyseinen liite ei sisällä perusteluita.

Huomioiden arviointiin sisältyvät, tässä lausunnossa esille nostetut puutteet ja epävarmuudet, Lupa- ja valvontavirasto katsoo, ettei metsäpeuran kohdalla tarpeellisten lieventämistoimenpiteiden osalta esitettyä arviointia voida pitää asianmukaisesti toteutettuna. Näin ollen Lupa- ja valvontavirasto ei myöskään voi ottaa kantaa, voidaanko kyseiseen lajiin kohdistuvat merkittävät heikentävät vaikutukset riittävällä luotettavuudella poissulkea esitetyillä lieventämistoimenpiteillä.

Yhden salassa pidettävän lajin osalta Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että on varovaisuusperiaatteen mukaisesti merkittävien vaikutusten osalta syytä noudattaa arvioinnissakin esille nostettua tiukempaa tulkintatapaa. Tämän mukaisesti arvioituna merkittävien haitallisten vaikutusten raja ylittyy tällä hetkellä Metsälamminkankaan ja

Naulakankaan tuulivoimahankkeiden vuoksi. Näin ollen esitettyjä lieventämistoimenpiteitä ei voida pitää riittävinä, sillä niiden jälkeenkin merkittäviä haitallisia vaikutuksia edelleen lisättäisiin. Ottaen kuitenkin arviointiin sisältyvät puutteet, ei lievennystoimien riittävyyteen voida kokonaisuudessaan ottaa kantaa.

Koska myöskään Natura-alueen suojeluperusteena olevien muiden lintulajien tai saukon osalta tehtyä arviointia ei voida asianmukaisesti toteutettuna, ei lieventämistoimen tarpeellisuuteen voida niiden kohdalla ottaa kantaa. Lieventämistoimien mitoittamista ja riittävyyttä voidaan arvioida vasta kun vaikutustenarviointi on toteutettu asianmukaisesti parhaaseen käytettävissä tietoon perustuen.

Seuranta

Natura-arvioinnissa seurannalla varmistetaan lieventävien toimenpiteiden täytäntönnäpönnän onnistuminen (Komission tiedoksianto C(2021) 6913 Final). Seuranta on kohdennettava niihin suojeluperusteisiin, joiden heikentyminen on poissuljettu lieventävillä toimenpiteillä. Seurantasuunnitelma on oleellinen osa sellaista Natura-arviointia, jossa muuten mahdollisesti merkittäviä vaikutuksia lievennetään. Seurantasuunnitelman tulee sisältää odotettujen tulosten eli hypoteesien asianmukaisen dokumentoinnin.

Seurannalla ei voida korvata sitä, että Natura-arviointi- ja lausuntomenettelyn perusteella merkittävien vaikutusten syntymättä jäämisen on oltava varmaa (EUTI C-239/04, C-142/16). Tästä huolimatta Lupa- ja valvontavirasto pitää tärkeänä, että seuranta on riittävän laaja havaitsemaan myös yllättäviä vaikutuksia.

Arvioinnissa on esitetty tehtävän seuranta linnuston osalta, mutta varsinainen suunnitelma kuitenkin puuttuu. Puutteena myös on, ettei metsäpeuran osalta ole esitetty seurantasuunnitelmaa, vaikka kyseisen lajin kohdalla lieventävät toimenpiteet on arvioitu tarpeellisiksi. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, ettei arviointia voida tältä osin pitää asianmukaisesti toteutettuna. Ja koska arviointia ei voida muutoinkaan pitää asianmukaisesti toteutettuna linnuston, metsäpeuran tai saukon osalta, ei lieventämistoimenpiteiden ja sitä myöten myöskään seurannan tarpeen osalta voida ottaa luotettavasti kantaa.

1.3 Lupa- ja valvontaviraston johtopäätös Natura-arvioinnista

Luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaan toimivaltaiset viranomaiset voivat antaa hyväksyntänsä suunnitelmalle tai hankkeelle vasta varmistuttuaan siitä, ettei suunnitelma tai hanke vaikuta kyseisen Natura-alueen koskemattomuuteen. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että hankkeelle voi myöntää luvan tai suunnitelman hyväksyä vain, kun Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontoarvoihin kohdistuvat merkittävästi heikentävät vaikutukset ovat poissuljettu (LSL 39 §).

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, ettei esitettyä vaikutusten arviointia voida pitää kokonaisuudessaan asianmukaisesti toteutettuna. Siksi arviointi ei anna edellytyksiä Neittävänvaaran-Honkalankankaan tuulivoimahankkeesta yksin tai yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa Rumala-Kuvaja-Oudonrimpien Natura-alueen

suojelun perusteena oleville luontodirektiivin mukaisille eläinlajeille tai linnustolle aiheutuvien merkittävien heikentävien vaikutusten poissulkemiseen.

Viranomaisen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen eikä hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa. Mikäli hankkeen suunnittelua halutaan jatkaa, on vaikutusten arviointia täydennettävä, ja täydennetystä arvioinnista on pyydettävä uudet lausunnot luonnonsuojelulain 35 § mukaisesti.

2 Asian käsittelijät

Asian on esitellyt ylitarkastaja Veli-Matti Kangas ja ratkaissut ylitarkastaja Riikka Juutinen Lausunto on hyväksytty sähköisesti. Merkintä hyväksynnästä on lausunnon viimeisellä sivulla.

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihe: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/36614/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/36614/2026 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Kangas Veli-Matti 21.05.2026 12:50

Hyväksyjä Juutinen Riikka 21.05.2026 15:15